

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, „Foaia de glume „Bobirnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, este: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economiști: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economiști 3 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL.

Insertiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Insertiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

— Manuscriptele nu să dau înapoi. —

Cu ce simțăminte întrăm în Anul-nou?

„Mici am fost și am crescut! Slabi am fost și ne-am întărit! Neluțați în samă am fost, și prețuiți suntem!”

Aplicate la întreg neamul românesc ce locuiește în capul cel mai frumos al Răsăritului Europei, aceste trei ziceri sunt ca trei spice puternic dezvoltate, pline de boabe mari și grele de grâu frumos, coapte în soarele arzător al verii anului 1913. Atît de mult adevăr cuprind ele în cele câteva cuvinte!

În parte, același lucru l'am putea spune și noi Românii din Transilvania, Bănat și Ungaria, despre noi. Nu în aceeași măsură suntem fericiți a simți și noi, ca de pildă frații din Regatul liber, greul cuvintelor: „Mici am fost și am crescut. Slabi am fost și ne-am întărit. Neluțați în samă am fost și prețuiți suntem!”

Totuși — nu ar fi ochiul nostru destul de limpede văzător, dacă nu am înțelege, că și noi mai mari suntem azi, decum eram la Anul-nou trecut, mai tari decît în decursul anului ce apune, mai prețuiți decît în zilele aceluiași an! Au crescut sufletele în noi. Ni s'au întărit inimile! Am cîștigat în greutate! Nu a trecut pentru noi în zadar anul 1913.

Iar dacă acei, cari mai virtuos sunt datori și chemați a băga de samă acest lucru și a ținea socoată de el, totuși nu se pot împăca încă cu noua stare de lucruri și nu pot trage încheerile firești din el, — ci și acum se umflă în pene și se fac a ne privi de sus, — e numai dovadă despre orbii lor, dar nu despre micimea noastră! Ei recunosc abia pe jumătate, ori nici pe jumătate, înșămîntatea neamului acestuia românesc, dar nu se pot desbăra de vechea lor trufie, atunci cînd e vorbă de „poporul de păstori” din Carpați...

Dovadă și felul cum groful Ștefan Tisza să ține încă

față de reprezentanții (aleșii și trimișii) poporului românesc din țările coroanei ungare, în petrectările sale, prin cari ci-că încearcă (ori se face a încerca) să statornicească o pace între aceste două popoare, maghiar și român.

El o mărturisește cu toate privilegiile, că aceste două popoare sunt ursite de soartea lor a se sprijini împrumutat, căci au aceeași soarte, îi amenință același viitor îngrijitor, de a sta față în față cu valorile mării slave, și a lupta contra acelor valuri, ca să nu îi înnece. Și spune, că în adîncurile ei, politica poporului maghiar și cea a poporului român una este, aceleași ținte de apărare a viitorului lor, a ființelor lor naționale, o au, — totuși cînd e să apropie cele două popoare de olaltă, să le facă cu puțință a nu se mai privi ca dușmani, ci ca prieteni, ca sprijinoare unul pe altul, — atunci dl Tisza crede că i se șade să-și zvrle nasu 'n vînt și să iee foarte de sus pe bărbății de încredere ai poporului românesc, pîrîndu-i că vorbește tot domnul Maria-sa, marele moșier și bogătan dela Geszt, cu arîndașii și lucrătorii sei bihoreni.

Știrile ce avem despre petrectările lui Tisza cu bărbății de încredere ai Românilor, spun conglăsuitor, că dl Tisza imbie foarte puțin, niște sfîrîmături, — par'că s'ar tîrgui nemeșul cu iobagii sei.

Aci este greșala în socotirea încercării pe care Tisza o face! El își închipue că cele 7—8 milioane de Maghiari din Ungaria, stau față în față cu cele 3 milioane de Români din țările coroanei ungare, deci ar fi în drept a-și purta nițel fruntea mai sus și a crede că Românii aceștia să se mulțumească și cu atît.

Dar nu e așa! Că nu de dragul Românilor din Ardeal, Bănat și Ungaria, stă Tisza de vorbă cu

noi! Ci de dragul întregului neam românesc din Răsăritul Europei, — pe care, pe tot, vrea să-l înduplece a se aprocu inimă mai ușurată de poporul maghiar, și a-și fi ortaci apărători ai sorții lor, care, zice Tisza, una este!

Iar dacă așa stă lucrul, — și nu stă altfel!, — atunci dl Tisza să nu uite, că nu stă poporul maghiar cel de 7—8 milioane, întărit și înaintat în cultură, față cu poporul român de 3 milioane rămas mai napoi decît ei, în avere și cultură, în Ungaria, ci stă, mă rog, în față poporul unguresc cel de 7—8 milioane, cu poporul românesc din Răsăritul Europei, de 12 milioane, așadar cu jumătate mai numărînd decît poporul magiar!, și care sufletește deja unul este! Și acest popor în liberul seu Regat a ajuns și el la bunăstare, la cultură, la putere în toate, încît nu se mai poate vorbi cu el așa de-a călare!

Cînd frunțașii comitetului nostru național, cari nu ei au căutat aceste tîrgueli de „pace”, ci au fost poftiți la ele, de trufașul Tisza, — stau de vorbă cu el, e prea firesc, că nu pot primi îmbiemîntul lui de fîrîmături, de fleacuri, de jucării, căci ar însemna că nu ne înțelegem rostul, nu știm prețui metalul scump ce formează acest neam și locul de uriașă înșămîntate pe care ne aflăm!

Am fost și până acum, suntem înse acum mai mult ca ori și cînd mîndri că suntem Români, și vedem viitorul zimbîndu-ne tot mai făgăduitor! De ni-s'au încălzit inimile în anul ce apune, cu ele mult înălțate și mai bărbate, să întrăm în 1914., muncind din răspuțeri fiecare în cercul seu de lucrare, la întărirea neamului în cele culturale, economice și naționale, — și atunci cu liniște să privim la viitor, vie el ori cît de viforos peste noi despre Pesta! Aceste vifore să vor sparge neputințioase de trăinicia și tăria neamului românesc, — ca o furtună neună de vară, după care vine răzbunarea firii și strălucirea ei și mai frumoasă!

Așa să nădăjduiți, Români,

cînd puneți piciorul pe pragul anului 1914! Intru acest semn vă dorim la toți:

An-Nou fericit!

Unele-altele.

Nu s'a făcut „pace”...

După cîte se scriau și se vorbeau înainte de Crăciun despre petrectările dintre ministrul președinte Tisza și comisia comitetului nostru național, — multă lume era amăgită a crede, că s'ar putea se fie vorba de un lucru serios, care să se sfîrșească așa, că, și dacă n'ar fi vrednic a se numi „pace” în tot chipul, se formeze cel puțin un început, o piatră fundamentală, pe care să se clădească pe rînd o pace cît de cît cinstită pentru neam românesc în această țară.

Dar încă în ajunul Crăciunului, drep glas de colindă ce se cîntă din Budapesta pentru urechile valahilor din capul de Răsărit al țării, — veni vestirea, dată oficios și de bărbății noștri de încredere, și din partea foilor lui Tisza, că — petrectările s'au întrerupt, la o apropiere nu s'a putut ajunge!

Pentru a zăpăci lumea și mai departe, Tisza nu a spus'o verde oamenilor noștri, că închee ori-ce încercare mai departe de a face mult vorbita pace, ci vestește că, — petrectările vor fi urmate iarăși nu peste multă vreme...

Un corespondent al nostru din Pesta, ne scrie, că a avut privilegiu a vorbi cu dl Dr. Vas. Lucaciu, în zilele petrectărilor din urmă. Nu a putut scoate dela dsa declarații mai deschise, căci le e luat cuvîntul, că deocamdată să nu desvăluie naintea obștei mari cuprinsul petrectărilor și mersul lor deplin, — și așa se țin și bărbății noștri de aceea, ca se nu dee încă în vileag tot ce se desbate în aceste încercări de a împăca lupul cu mielul, capra cu varza, focul cu apa.

„Totuși, zice corespondentul nostru, din spusele dlui Dr. Lucaciu am înțeles, că e vorbă de îmbieminte foarte mărunte, aproape de ris, pe care le face ministrul, niște pulbere aruncată în ochii noștri, — crezîndu-ne atît de setoși după „pacea” lui, încît o să-i cădem în brațe și numai pentru că se îndură să stee de vorbă cu noi”.

Pe cînd adevărul e cel spus

deja de dl Dr. Vajda și de foile noastre naționale: Decît o pace impositoare, netrebnică, o jumătate de pace, — mai bine o luptă și mai îndârjită, vie ea apoi cu indoite suferințe pentru noi! Căci cu suferințele suntem deprinși acum de atîtea veacuri, și ele nu nu-au răpus, din potrivă ne-au întărit, ne au oțelit, pe cînd o pace netrebnică, numai ar zăpăci, ar amei o mulțime de minji și de sulete românești, cari n'ar mai ști de ce să se jînă, de pace ori de luptă de apărare?

Tot așa am înțeles și din altă parte, că Tisza prețuește foarte jos pe Români. Acea ce spune că le-ar da, ca preț al păcii, nu e vrednic nici se stai de vorbă!

Nu pricepem de ce nu răspund bărbajii noștri de încredere la aceeașă ținută a lui Tisza, mulțumindu-i de povești și spunîndu-i că, atunci să-i mai poștească la lîrg, cînd are ce da. Iar dinșii să se întoarcă în mijlocul poporului, să-l însușească, să-l întărească pentru luptă, nu pentru gîndul la moleșirea ținutei sale! De vrei „pace“, intramează-te cît mai bine de războiu! Atunci ori și se dă pacea, de frica armelor tale luctoare și tăioase, ori și o eucerești tu prin vrednicia ta! Și baram te bucuri ca de ceva ciștigat cu trudă și cu bărbăție!

An-Nou fericit!

De mulți ani s'a introdus, și la noi, și în alte orașe, a se răscumpăra obiceiurile felicitării de Anul nou, prin dăruiri nobile pentru oarecari scopuri culturale naționale. „Libertatea“ a avut plăcerea a publica an de an cite-o frumoasă listă de răscumpărări a felicitărilor de Anul nou din partea societății române din Orăștie, uneori pentru gimnaziul din Brad, alte-dăți pentru bisericele din loc sau pentru Despărțămîntul „Asociațiunii“. Cei publicați prin aceasta își vestesc pe iubii și cunoscuții lor, despre felicitarea lor.

Și în anul de față s'au subscris în orașul nostru răscumpărări a felicitărilor, pentru un scop nou: pentru Fondul-Ziariștilor, Epitropia Fundațiunii a rugat pe dl Valer Orbonaș să poarte lista spre subscriere. Și au subscris următorii, cari prin aceasta își doresc cunoscuților lor An-Nou fericit:

Dr. A. Vlad	cor.	20
Dr. R. Dobo	—	10
Alex. Baias, major	—	10
I. I. Vulcu	—	10
Dr. Aug. Deac	—	10
Corn. Demeter	—	10
fam. de Orbonaș	—	10
Dr. Rom. Boca	—	5
Ioan Moța	—	5
Dr. Enea Papiu	—	5
Libr. S. Bornemisa	—	3
Dr. Oct. Sglimbea	—	2
Sim. Damian	—	2
Ioan Inișca	—	2

Pentru Fondul-ziariștilor

am primit, cu abonamentele venite nouă în zilele din urmă, sumele de mai jos, ca daruri de bunăvoie dela abonații noștri:

Ioan Celemenescu, Sighișoara, 50 fil; Dimitrie Lăzărel, Belint, 50 fil; Ioan Murășan, Agârbiciu, 50 fil. Ioan Șerban, Dezmir, 30 fil; Ion Bocșa, Prze-

mysl 60 fil; Gligor Bonda Alba-Julia 80 fil; Neagoi Vasile Armeni 20 fil; Pavel Moican Racașdia 70 fil; Bercian Ion I. Aug. Cudjir 40 fil; Nicolae Bușă I. Vas. Batiz 50 fil. Nicolae Alexa Cruiu 1 cor; Adam Jurconi (cîrnăfar) Făget 2 cor. Vasilie Cristea Calbor 50 fil; Mermezan Ion I. Ion Rapoltul mare 50 fil. Lazar Goruian, Vlaicovăț, 45 fil; Patriciu Petru Sighișoara 2 cor. George Ardelean Făget 30 fil; Grațian German, Galați, 20 fil; George Șuta, Vulcan, 20 fil; Tăuța Victor, Parța, 40 fil; Simion Mașcovescu, Timișoara, 1 cor. Vasile Bendean 1 cor. Iulius Chitul 1 cor. Cășeiu de-jos; Valeriu Zuiac Doman 30 fil. Dim. Călușeriu Gârassa 50 fil. Dr. Iosif Turcu medic Viena 5 cor. Iuliu Doboiu Orsova 1 cor. Petru Mora Abrudsat 50 fil. Ioan Fălcașan Sălișca 50 fil. Gheorghe Juhász Arcalia 30 fil. Gavril Merdarius Regiful-săseu 50 fil. Trăilă Subu Vucova 50 fil. Samoil Varga Vesăud 20 fil. Constantin Murariu Lugos 1 cor. Simion Comloșan Sîmniclăușul-mare 20 fil. Alexandru Morar, Budapesta 1 cor. Teodor Lazarescu, Șiria, 1 cor. Voina Andreiu, Dîrște, 90 iil. Teofan Dobrean, Șipet, 25 fil. Dumitru Crujescu, Crașovia, 40 fil. Dionisie Jurca, Orăștie, 1 cor. De tot cor. 30 90.

Ce va sosi încă, vom publica pe rînd și vom trimite la locul seu, la administrația Fondului, la banca „Ardeleana“ din Orăștie.

Pentru Monument Vlaicu

a trimis dl Victor Știrbeșu, stud. iurist, din Agnita 7 cor. din dăruirile de bună voce ce s'au făcut la Sfîntul Andrei, din privilegiul producției școlare dată ca sărbare pentru Șaguna. A fost o producție frumoasă. Dl inv. Eugen Muntean a vorbit pe înțelesul tuturor despre Marele bărbat, au urmat cîntări de școlari, 10 elevi în costume naționale au jucat piesa Povestea vorbeii sau Micii dorobanți din suma încasată, 7 cor. s'au trimis pentru Monumentul Vlaicu.

Dl Eugen Muntean din Agnita, a trimis 7 cor. ca venit al unei serate arangeate cu elevii școlii în acest scop.

Dl Iacob Dăian din Neroslatina a trimis 4 cor. 50 fil. adunați ca daruri dela mulți fraji.

Procesul Rutenilor

curge înainte. Din el ese viu la iveală, că mâna rusească a scormonit adînc inimile acestui popor, melăsindu-l să adoarmă, să se stingă în maghiarizm.

Tocmai ce spuneam, aceea se întimplă: Azi toată lumea și tot poporul, nu vorbește decît de Țarul, de Rusia și de mintuirea ce s'a pus în vedere acestui popor, din acea parte.

Nici în 30 de ani de muncă pacinică, Rutenii nu ajungeau la atîta trezire de sine, cît ajung prin acest proces!

Nici ungureasca, nici nemțasca!

Austro-ungaria și-a alipit Bosnia și Herțegovina, pentru a și întinde hotarele și puterea. Cînd colo, a adus întărire tocmai Slavilor, de care atîta teamă are!

Dieta Bosniei a desbătut în 31 Decembre n. legea care regulează dreptul limbilor în acea țară. Și dieta a hotărît, că limba oficială a Bosniei are se fie, nici

cea nemțască, nici cea ungurească, cari sunt oficioase ale Impărăției, ci limba sîrbo-croată! Asta la deregătorii, la judecătorie. Ia toate! Și școli private (nemțesti, ungurești, turcești), ce s'ar cere, numai acelea capătă drept a fi deschise, care învață și această limbă în ele!

O însemnată întărire a Slavilor între hotarele Impărăției!

S'a făcut de rîs

o gazetă patriotică.

— Pesti Hirlap publică contractul de împărțire a Ungariei între România și Sîrbia. —

Una din cele mai aprige prigonitoare, cu gura, a tot ce e românesc, e foata „Pesti Hirlap“ din Pesta. Tot mereu are despre Români cite-o știre, cu care vrea să facă zgomot mare, ba că-i mîncă de vii colo ori colo pe Maghiari, ba că fac cutari și cutari lucruri contrare patriotismului, — și altele.

Mai nou, în numărul seu de Mercuri 7 Ian. n., a adus în frunte cu litere mari o știre, care să răsună în lume ca o rachetă strășnică: descopere Contractul pe care l'a încheiat România cu Sîrbia în scop de a împărți Ungaria! Il dă pe lung și larg, stînd din 17 puncte, și iscălit coala de Titu Maiorescu, ministru președinte al Țării-Românești și de generalul Averescu și colonelul Cristescu, din partea românească, apoi de Passici ministru președinte sîrb și Putnic generalul...

Între altele spune acest „Contract“, că tot hotarul dela Dunăre în sus, spre Miază-noapte și dela Munții Ardeleni, pînă la Tisza pe cît se află Români, să socoate de pămînt, ce se jîne de cercul de drept al României, iar ce cade între Dunăre și Tisza și dela Dunăre spre miază-zi, se cade Sîrbiei.

Dacă în valul războiului de cucerire, o parte ar ajunge a cuprinde din hotarul menit celeilalte părți, după încheerea păcii are s'o deșerteze de trupe de ale sale, lăsîndu-o părții căreia a fost statorită prin contractul de față.

La caz de neînțelegere, la împărțenie, se supun judecății Țarului rusesc.

Contractul se încheie pe zece ani.

Iscălit în București la 10 Iunie 1913 și în Belgrad în aceeași zi.

Toată lumea a văzut îndată că „Contractul“ lui „Pesti Hirlap“ e o glumă de April, pe care ziarul maghiar a luat-o în serios și i-a făcut loc în fruntea folii, făcîndu-se de rîs în ochii lumii mari. Las' că la 10 Iunie între România și Sîrbia nu erau încă lucrurile așa de apropiate, ca să se poată gîndi la contracte de astea, dar și de ar fi, documente de acest fel nu se lasă așa pe masa deschisă, ca se ajungă la ele ori-ce jidănaș trimis din Pesta la București, ori Belgrad să-l vază și să-și iee copie de pe el!

Jidănașul unguresc al lui „Pesti Hirlap“ a făurit contractul cu alii jidănaș sîrbesc în vre-o cafenea din Belgrad, și rîzînd una bună de „directorul“ și de „redactorii“ din Pesta, și-au zis: li-l trimitem, că ei îl cred! Ba ne dau și creșteri faini pentru el...

Scopul de căpetenie alui „Pesti Hirlap“ se vede din încheerile, ce trage el din acest contract: Zice, că prin asta e dovedită necredința României și a poporului român peste tot, față cu Ungaria, — și de aceea spune, că a mai sta de vorbă cu Români, a cerca o împăcare a lor, ușurîndu-le ceva în soartea lor, — e o crimă din partea ori căruia ungur!

Adeca da, de asta ț-e frică, jupînaș, să nu cumva să se facă pace cu Români, cînd mulți jidănași n'ar mai putea trăi ca spioni printre ei și ca purtători de minciuni cătră voi. De aceea fu bun și „Contractul“ acesta, pe care ai greșit de l'ai publicat prea iute. Trebuia ținut pîn' la 1 April. Atunci se potrivea.

Un gînd ciudat.

Scrînd despre povestea contractului dintre România și Sîrbia, pentru împărțirea Ungariei, o foaie din Pesta spune printre altele:

„Omul acela hiclean, sau acela ortăcie afurisit, care lîngă o bere ori o cafea, a iscudit planul împărțirii Ungariei, a dat prin asta pe față un gînd ce e obștesc întregii Europe civilizate. Un gînd, ce nu știm unde s'a zămislit mai înții, dar de-odată se văzî adînc săpat în toți creerii, ca ceva copt.

„Gîndul împărțirii Austriei și Ungariei ajunse, după zdrobirea Turciei, ca o părere obștească, că Austria și Ungaria va fi jertfa viitoare a culesului din Balcani și se va desface în părțile din care e alcătuită.

„Și dacă contractul din vorbă încă nu e iscălit, noi așa zicem, că: va fi acela iscălit peste cîțiva ani!“...

In România

se face schimbare de guvern. Guvernul dlui Maiorescu se refrage, făcînd loc unui guvern din partidul liberal, în frunte cu dl Ionel I. Brătianu. Ca pricină a retragerii se dă faptul, că cele două partide conservatoare, anume vechii conservatori, cari stau azi sub conducerea dlui Maiorescu, și conservatorii noi, zîși democrați, stînd sub conducerea dlui Tache Ionescu, nu s'au putut înțelege asupra programului de lucrare viitoare a guvernului.

Dar adevăratul cuvînt pentru care pleacă partidul dela putere e, că împlinîndu-i se rîndul de ani (cam 4 ani) de ședere la cîrma statului, după obiceiul țării, vine la cîrmă celalalt partid, se conducă și el țara tot cam atîta timp, și la

plinirea vremii partidul dela cîrmă se retrage, făcînd loc celuilalt, fără lupte, fără hărțuiri urite, ci așa în pace, de bună voie.

E și acesta un lucru de laudă pentru România. Acolo fiecare partid ajuns la putere, știe că stă 4-5 ani și pleacă și vine celalalt. Și de aceea fiecare, cît e la putere, se ferește de orice fapte urite, știind că în curînd vine celalalt și-i cercetează lucrarea. Ba se siléște fiecare partid a face cele mai frumoase și folositoare lucruri pentru țară, ca să aibă cu ce se mîndri, cînd e în retragere și să aibă cuvînt a se cere de nou la conducerea Țării, pentru a urma faptele de bine pentru ea!

Guvernul conservator își scrisese la istoria sa marele fapt al lărgirii hotarelor Țării, — noul guvern are să înfăptuiască organizarea (buna rînduire) a noului hotar, apoi împărțirea de pămînt țărănilor cari nu au destul, și aducere de legi nouă cari se ajutore mult înălțarea poporului de jos, cel care se dovedi așa de însuflețit și de viteaz, cînd e vorba de chemarea Țării.

Rost mare împlini partidul conservator cît stete de data asta la putere, rost foarte însemnat are de împlinit noul guvern, care-i va lua locul cătră sfîrșitul lui Ianuarie.

Din America.

De ce merg rău lucrările ?

În America merg lucrările cam slab, pentru că noul Președinte, eșind din partidul democrat, duce o politică puțin pretinsoasă marilor trusturi, cari sînt în mînilor puterea banului. Și acum marile însoșiri cari sînt sutele de fabrici, sunt nemulțumite și îngrijite de viitorul lor, și de aceea și-au restrîns lucrările.

Unele din uriașele Societăți au început altfel a se da tîrgului și norocului. Îndeosebi una, „I. P. Morgan și Comp.“ a vestit, că ea desface toate legăturile de afaceri (de întreprinderi) pe cari le avea cu alte zeci de societăți, pe care le ajuta prin banii sei, — și le lasă dară să lucreze fiecare de sine, cu puterile ei.

Asta înseamnă, că a început a se apropia apusul pentru puterea cea nemărginită a marilor trusturi și companii, cari, legîndu-se între ele, lucrau pe o mîină și făceau ce voiau și cu lucrătorii și cu cumpărătorii.

Dar acum pînă să se așeze viața pe noatele temeiuri, de bună samă oă lumea trece în America prin mari zguduirii, pe urma cărora mulțimea săracă suferă deocamdată, căci lucrările sînt mult restrînse. Căci o societate nu mai poate lucra fără spriginul ce-l avea dela tovarășa ori tovarășele sale de mai nainte. Alia nu vrea se mai lucreze, de ciudă.

Dar viața își cere cursul, și nu

pes'e mult lucrurile se vor tocmi și potrivești împregiurărilor celor nouă, din cari pentru mulțimea lucrătoare, e nădejde se iasă bine.

Din străinătate.

Președintele Franciei în Rusia.

Poincaré, Președintele Republicii franceze, va merge în curînd în Rusia, avînd să facă o vizită la Curtea Țarului.

Capul statului francez va face drumul pe mare, și va fi însoțit de toate Dreadnought-urile (cele mai mari vase de războiu) ale flotei franceze din Marea Mediterană. Merge dar cu paradă de Domnitor și cu zornet de arme. Va sosi la Petersburg la sfîrșitul lui Martie.

Se spune, că Președintele din acest privilegiu va stăruî pe lângă Rusia, ca să fie luată și Spania în tovarășia de puteri a lor, avînd să stee însoșirea puterilor lor din 4 state, în loc de 3, cite sînt azi, anume: Rusia, Anglia, Franca și Spania, — cari vor sta în față cu tovarășia germană (Germania, Austro-ungaria, Italia).

Se pun mari încordări, ca cele două cumpene ale puterilor, să se întrecă una pe alta în greutate, — așa că odată odată, poate nici nu peste prea multă vreme, cînd se vor izbi de oaltă, să cadă una pe alta cu greutate cum n'a mai văzut istoria lumii! Ca două coloane de munți uriași, ce s'ar pune în mișcare, aruncîndu-se unii asupra celorlalți spre a se zdrobi! Așa va fi într'o zi între statele din Europa.

Revoluția din Mexico

se ține încă în putere. Un partid nemulțumit cu stăpînirea guvernului, ce are în cap pe Huerta, vrea să-l alunge cu orice preț dela putere, fie și cu arma în mîină. De aci revoluție cu crîncene încercări. Răsculații sînt bine înarmați, au și tunuri multe și bune, așa că trupele guvernului au greu de furcă cu oștile răsculaților. Ba oștile revoluționarilor sînt tot ele în cîștig față de ale guvernului. Numărul celor căzuți în încercările date, e foarte mare. Căci mai ales tunurile răsculaților duc potop grozav asupra trupelor contrare.

Fîindcă lupta ucigăse dintre frați, în Mexico e foarte aproape de granițele statului Texas, din Statele Unite Americane, — Uniunea a luat toate măsurile de apărare, ca oștile luptătoare să nu treacă pe hotare a Uniunii. Căci trupele guvernului se arată aplecate a se retrage în hotarul Statelor Unite. Celalaltii ar năvăli după ei și așa lupta s'ar urma pe cuprinsuri streine.

Guvernul Statelor Unite a luat măsuri, ca trupele ce ar trece pe hotarul lor, să fie îndată prinse și desarmate de trupele Statelor Unite.

În Albania

a avut loc o întimplare, care a umit nițel lumea: capii feluritelor seminții albaneze cari se sînt de religia mohamedană (turcească), și cari ele formează grosul populației acestui stat nou, — s'au adunat în 5 Ianuar n. în Durazzo, și aci și-au ales alt Principe, pe Izzed-Pașa, fost ministru de războiu turcesc, — spunînd că viitorul Principe al Albaniei, trebuie să fie la toată întimplarea de religia mohamedană (turcească)!

Lumea a stat pe o clipă zăpăcită. Să spunea că Principele de Wied și-a și aminat mergerea sa în Albania, ba că dacă vede că se iacurcă lucrurile în țara ce i s'a menit, apoi se și lapadă de domnia, la care a fost chemat. Căci precum arată semnele, nu l'asteapță drum coperit cu flori, ci mai curînd cu spini, în noua țară.

Peste cîteva zile veni apoi știrea, că Izzed Pașa, cel ales la Durazzo spune, că el nu are dorință de domnie, și la nici un caz nu merge să se pună în fruntea celor ce l'au chemat. Wied să meargă numai să-și iee scaunul de Domn.

Așa apoi noul Principe va merge dară totuși să se pună în fruntea țării sale, — cercînd a îmbuna și pe cei cari nu-l văd bucuros, fiindcă nu e de religie turcească.

Semne rele

pentru primăvară.

Știrile ce vin din Turcia și Grecia, ba și din alte țări, numai procitoare de an cu pace nu sînt! Turcia își ascute dinții în Europa asupra Greciei, iar în Azia Rusia îi apropie cuțitul de coaste, pentru Armenia. Iată știrile mai nouă:

În Turcia

s'a făcut mare schimbare în conducerea armatei. Sultanul a numit de ministru de războiu pe Enver-Pașa, om tiner, abia de 31 ani, dar foarte inimos și pornit spre fapte mari pentru patria sa. El e care a făcut cea mai crîncenă împotrivire Italiienilor în Tripolitania, încît n'au putut străbate să o cuprindă. Venînd acasă, cu rang de colonelul (Oberst), el e care a mișcat armatele și a înaintat, fără se întrebe mult de puteri și de guvern, spre Adrianopol, luîndu-l napoi dela Bulgaria!

Acum Sultanul l'a ridicat la rang de general și l'a numit ministru de războiu! A înaintat adecă așa de repede acest om, cum nu se știe alt oștean înaintînd repede, dela Napoleon încoace!

Ajuns hotăritor peste treburile armatei, tinerul ministru de războiu s'a pus pe schimbări din fundament, a stărilor în armata turcească: a trimis îndată în penzie pe două sute de generali turci, toți oameni prea bătrîni pentru a mai fi conducători de armate. Intre cei scoși la penzie e și generalul Sukri-pașa, viteazul apărător al Adrianopolului! Asta aruncă nițică umbră asupra felului, cum Enver a

purcos. Doar n'o fi și Sukri socotit de soldat — prea slab!

De altfel toată pășirea lui Enver, și înprospătarea statului de generali, lumea o scoate ca o dovadă sigură, că Turcia să pregătește de războiu. — avînd gîndul să-și recucerească, cu arma în mîină, izulele Kios și Mitillene, pe cari Grecia le a luat în stăpînire, deși ele se află dincolo peste Mare dela Grecia, la țărmiile Aziei, aci naintea nasului împărăției turcești din Azia.

Rusia și Turcia.

În Anatolia răsăriteană (împărăția turcească din Azia) Rusia a luat în apărare pe Armenii aflători sub stăpînire păgînă și cari sînt și ei apăsați și nedreptății așa, cum erau creștinii în Balcani. Ca să scape de o întervenire cu arma, Turcia a început cu Rusia tîrgușii asupra ușurărilor și libertăților, pe cari să le dee Armenilor. Zilele astea tîrgușile ajunseseră mai mai la înțelegere, — cînd deodată ministrul rus Giers le-a întrerupt, venînd cu cereri nouă în folosul Armenilor! Ca și cum nu ar dori sincer pacea, ci vrea să aibă mereu cuvînt de pricină cu Turcia, — din care să poată țîșni într'o zi schintea focului.

Turcia se înarmează.

Dacă Grecia, așa de mică față de împărăția Turcească, are curajul a i culege ostrovurile, (izulele) din mare de sub nasul ei, la țărmiile Aziei: e pentru că Turcia nu s'a îngrijit să aibă corăbit de războiu, cu cari să și apere țărmiile. — Acum se apucă să și repareze și lipsa asta. A cumpărat din Anglia un mare vas de războiu, care ou cele ce le mai are, îi ridică și ei puterea pe mare, încît o să cuteze a sta în față cu contrara sa Grecia.

Pregătiri contra Greciei.

Din Constantinopol se vestește, că Turcia adună din greu armate în Tracia (în părțile Adrianopolului) și în Azia-mică, pregătindu-se așa, ca în orice clipă să poată începe atacul asupra Greciei.

La Divali pe țărmiul Aziei-mici, sînt îngrămădiți 40.000 de Turci, pe cari Turcia vrea să i treacă pe izula Mitillene, spre a alunga de acolo pe Greci și a o zmulge din mînilor lor.

Toate semnele arată, că Turcia se pregătește de o mișcare mare și repede contra Greciei. Iar fiindcă e lipsită rău de bani și n'ar putea purta un nou războiu îndelungat, asta o face să grăbească cu lucrul!

— Bine înțeles, față de toate aceste încordări ale Turciei, nici Grecia nu stă cu mînilor în sin! Și ea și-a mai cumpărat un vas de războiu nou nou, ce se pregătea în America pe sama altui stat. Și e mare întrebare, că din o încercare pe ape, cine va iee biruitor. E prea cu puțință ca Grecia să iasă totuși biruitoare, căci flota ei e azi mai presus de cea turcească.

O frumoasă pastorală.

— A Pr. Sfinției Sale Episcopului Dr. Miron E. Cristea. —

Pilda Românilor din satul Băcia, în comitatul Hunedoarei, la 1745, care spuneau că decît să-și lase legea, „mai bine — să mută în altă țară!“...

Archiereii noștri români au bunul obicei a trimite de sfintele sărbători ale Crăciunului, pastorale, cuvinte arhieriești, poporului lor, spre a-l întări sufletește. Sunt totdeauna pline de învățături sănătoase aceste cuvîntări arhieriești. Din cele trimise de data asta poporului, scoatem deosebit la iveală pe cea a Preasfinției Sale Episcopului dela Caransebeș, care după ce îndeamnă pe credincioși la bună credință, evlavie, la purtare aleasă creștinească, se sfîrșește cu următoarele îndrumări senine:

„De încheiere am către voi, iubitorilor credincioși, o rugăminte. În noaptea sfîntă de Crăciun răsunat'au de asupra peșterii din Vifleem cîntările corului îngeresc, din cari se deslușia mai cu lărie îndemnul de: „mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, — pe pămînt pace și între oameni bunăvoire“.

Dară multele poște ale singuraticilor oameni și ale popoarelor, precum și gîndurile și ispitele de măriri deșarte, pun și astăzi multe piedeci duhului de pace și frăției; și unde lipsește acest duh sau, după vorba din bătrîni:

„Unde-i dragoste puțină
„lute găsești o pricină“,

acolo — de grabă se încuibă vrajba și dușmănia între aceia, cari, — resădindu-i bunul Dumnezeu pe același petec de pămînt, — ar fi meniți de soarte a se ajutama împrumutat și a trăi în deplina bunăînțelegere, împărțîndu se deopotrivă și de bunățțile țării comune, precum împreună poartă și sarcinile ei.

De veacuri îndelungate s'au încuibat ura și dușmănia între poporul românesc din iubita noastră patrie, și între conducătorii cetățenilor noștri maghiari, producînd certe și neînțelegeri, cari s'au înnăsprit rău de tot, mai ales în anii din urmă, cînd au început a fi mai tare amenințate și atacate cele mai scumpe comori ale sufletului nostru: legea, limba și naționalitatea noastră românească, cu toate însușirile și datinele cite ne fac se fim, ceea ce ne-a făcut și lăsat Dumnezeu: Români. „Legea, limba, vorbe sfinte la strămoși erau“; de aceea ne spun istoricii vechi, că strămoșii noștri se luptau mai mult pentru aceia, decît pentru avere și viață!

Așa de pildă ne spune contele maghiar Mikó Imre, că în 1745, Românii din comitatul Hunedoarei, amenințați a-și lăsa legea, s'au adunat în satul Băcia în jurul localului, unde era întrunită adunarea comitetului, și acolo strigau „că ei nu-și lasă legea, ci mai bine se mută 'n altă țară“.

Dară — nevrînd domni străini să-i asculte — unul dintre țărani a intrat în sală și înaintea adunării a început a se desbrăca, lăpădîndu-și „țundra“ și cămașa, zicînd: „Astea le dau, căci le-am cîștigat pe pămîntul preainălțatei Crăieșe... dară pe sufletul și legea mea, nu-mi poruncește nime, că-i alui Dzeu!“.

Și a venit timpul, cînd ni s'a dat libertatea credinței noastre, cu toate că în anii din urmă iarăși s'au ivit încercări de a sili fără voia lor pe unii a se ruga în altă limbă și nu în limba părinților lor!

Ca și bunul țaran dela Băcia, cerem și noi libertatea sufletului nostru românesc, adecă dreptul național, a ne folosi limba noastră nu numai în biserică, ci și în toate școlălele și pretinderea în toate daraverile noastre lumești, precum și sprijinul statului întru întemeierea și susținerea așezămintelor, cari se mijlocească înaintarea noastră în cultură și bunăstare, și întărirea poporului nostru în toate privințele!

După multe sbuciumări și însemnate suferințe ale celor mai buni fii ai neamului, iată se ivesc zorile unui viitor mai bun. Bărbați maghiari de mare vuloara, cari acum stau la cîrma țării, au ajuns — mai ales în urma celor din urmă împliniri politice, din țările vecine cu noi, — la credința, pe care noi de mult am mărturisit-o, că națiunea maghiară și română, icuile în această parte a Europei, — pe care o locuim împreună — sunt de soarte îndrumate una la alta; deci viitorul și binele amîndurora cer, ca să se ajutoreze și întărească împrumutat, încetînd dușmăniile dintre ele și întinzîndu și mână frățească, precum și au dat-o strămoșii acestor două neamuri înainte cu mai bine de o mie de ani, cînd pentru întiaș dată s'au întilnit și cunoscut. Acești bărbați maghiari au intrat în vorbă cu noi: atît cu episcopii noștri, cit și cu fruntașii noștri mireni. Iară în anul acesta mai ales Trei Înainte mergători Români, cari au deplina încredere a întregului nostru neam, au pertractat timp îndelungat cu capul guvernului ungar, silindu-se împreună a afla, cum s'ar putea pune pace între națiunea română și maghiară, și cum s'ar putea îndeplini cerințele naționale, bisericiești, culturale și economice ale poporului român din această țară, pentru care și părinții noștri au vărsat atîta sînge și în care și un fiu vrednic și viteaz al neamului nostru — Regele Matia cel drept — a ajuns să se așeze chiar pe tronul ei de rege și s'o cîrmuiască cu multă înțelepciune.

Dar, iubitorilor Creștinj, soartea și viitorul popoarelor sunt în mîna preamîlostivului Dzeu. De va fi și voia lui, El va întoarce spre bine roata sorții și-a norocului nostru, dacă ne vom strădui și noi prin alipirea la patrie, neam și de biserică și la învățăturile ei, ca

să ne facem vrednici de ajutorul lui.

Cu inima plină de pocăință, și cu gîndul curat de-a iubi biserica și tainele ei, și de-a asculta poruncile ei, — să-l rugăm, ca să îmblinzească inima celor dela cîrma țării, să le umple sufletul de duhul dreptății și al păcii, vestite astănoapte de corul îngeresc, iară bărbaților noștri înaintemergători, să le încălzească atot iertătorul Dumnezeu inima, ca să ierte și uite mucegaiul robiei suferite pentru neam, să arate marea dragoste, ce o are poporul nostru cătră limba și naționalitatea sa, și puternica lui alipire de glia pămîntului strămoșesc, să gătească calea păcii și „drepte să facă cărările ei“, și apoi — primind asigurările de lipsă pentru libertatea traiului nostru ca Români, — să întindă dreapta frăției celor ce cu gînd curat ne-ar întinde și ei dreapta lor.

Să zicem deci cătră Dumnezeu milelor și al dreptății împreună cu poetul Alexandri: „Doamne...

„Fă ca anul care vine,
Să aduc' un mîndru soare
De mari fapte roditoare
Pentru neamul românesc...“

din iubita noastră patrie, care astfel va ajunge a fi tot mai tare și înfloritoare“.

Corespondență.

Din Romos.

Banca românească de asigurare plătește cîstit pagubele! — Un frumos traiu bun între popor și preot.

Dle Redactor. Imi iau voe a Vă împărțăși un lucru, pe care îl cred vrednic de dat în toaie, arătînd el un popor ce știe ce e recunoștința față de un preot zelos și binevoitor lui, și pe un preot ce s'a știut face plăcut poporului seu, — lucru ce a ieșit la iveală deosebit de frumos din privilegiul unei nenorociri ce a ajuns pe preotul. E vorba de părintele Adam Basarabă din comuna noastră Romos. Intr'o sară din săptămîinile trecute, pe la 9 ore, s'a aprins șura părintelui și focul fiind băgat de samă numai tîrziu, (căci se aprinsese de din lăuntru), n'a mai putut fi opăcit. Dar, cu ajutorul oamenilor, el a fost împedecat a trece și la alte edificii ori la casa vre-unui vecin.

Spaimă mare a avut în acea seară părintele și familia, căci vitele îi erau în grajd și numai cu mare greutate au putut fi scoase ca să nu se înecă în fum și apoi se ardă și ele acolo.

Dar, pe cit i-a fost spăima și paguba de mare în această zi, pe atît i-a fost în zilele următoare mîngăierea, cînd a văzut că „Banca Generală de Asigurare“, cea românească, din Sibiiu, la care părintele e asigurat, venind și prețuînd paguba, i-a plătit îndată, cu cea mai mare prevenire, toată paguba.

Dar și decît frumoasa purtare a Băncii românești, mai mult l'a mîngăiat pe părintele purtare din zilele următoare a poporului din comună, care a venit, așa din îndemn propriu, să ajute la curățirea tăciunilor și a murdăriei ce rămîne după foc, și în 2 zile locul era curățit cu totul, — iar în alte 3 zile, aproape toți parochienii s'au pus să ajute la reclădirea șurii preotului lor. Unul a cîstit o grindă, altul alta, unul un căprior, altul o blană, — iar meșterii bărdași din sat s'au înștiințat a lucra, și în 3 zile au dat gata, reclădită, șura preotului lor. Iar fiindcă i-a ars preotului vre-o 7 cară de nutreț ce se afla în șură, neasigurat, membrii comitetului parochial s'au pus și au adunat din sat nutreț, ca se înnapoieze preotului și paguba asta. I-l'au adus în cîteva zile.

Nu e lucru pentru lumea mare, acest fapt. Totuși, cred, onorată Redacție, că vrednicește a fi scos la iveală, ca un semn mult grăitor a stărilor din comuna noastră, unde preotul și poporul într'adevăr una sunt, și de laudă e vrednic și poporul și preotul pentru felul cum țin la olaltă.

Dacă părintelui Basarabă poporul i-a arătat dragostea sa la un năcaz al seu în felul de mai sus, — apoi e un atestat despre zelul cu care dînsul își împlinește slujba de păstor al poporului seu, umblînd întru toate în voia oamenilor, cercînd să-i însufletească pentru biserică, pentru școală, pentru neam, pentru ori-ce lucru bun. Se și simte asta în parochie prin darurile frumoase ce s'au făcut și se fac încă de oameni pe sama bisericii, sporînd fondurile ei și asigurîndu-i viitorul.

Dar tot atît de adevărat e, că și poporul acesta e popor bun, și drept înțelegător al îndemnelor spre bine. — Acî sămînța bună nu cade pe piatră, nici în margine de drum, nici între spini, ci pe pămînt roditor, care aduce roadă înveselitoare!

Fie și întimplarea descrisă mai sus, o laudă la adresa acestui popor, ca și la al bunului seu povățuitor. Și de Dzeu să-i putem grăi totdeauna numai de bine, prin foi și cu vorba, cum pîn'aci s'a putut grăi despre Românii din Romos.

„Bacșișul“.

Banul de mituire. Cum umblă el prin toate țările, pe la toate ușile. — Porniri în contra lui în România. — O interesantă lege bulgară.

Cine nu cunoaște puterea făcătoare de minuni a banului de mituire, a bacșișului? Cîți nu au avut și au de lucru cu cutare deregatorie obștească, la care le zace cererea, ori rugarea de săptămîni, de luni de zile, și nu mai iese la liman, deși le e grabnică de i arde pe degete! Par'că a legat'o un duh rău de gardul uitării și stării pe

loc, și ca s'o dezlegi ești silit să te apropii de deregătorul, în a cărui bună pază e dată, să-i strecuri un ban de argint ori de aur, o hirtiuță de cea cu foșnet fermecat, — și ca mine rugarea ta e urnită, e pe drum spre tine, cam așa cum ai dorit'o. Ești om năcăjit. Te duci să te îndatorezi la o bancă. Iți bagi casa și moșia zălog băncii, adevă te bagi în un jug, pe care numai cu amar îl iei în cap. Înaintezi hirtiuțele de lipsă la judecătorie, ca să întabuleze banca pe moșie. Aștepți o săptămână, aștepți două, ba o lună, ba două, și întabulația nu-ți mai iese, iar banca nu-ți dă banii până nu-i areți, că ai scris'o pe moșie. Ți-i grabă. Ce să faci? Caută să te apropii de cei, în a căror mână zace cererea ta și să-i „cinstiți“ cu ceva, ca să facă bine să te lase, să te vezi cât mai iute cu moșia îngreunată!... Și îndată ce bacșicul, banul de „cinste“, mai drept zis de milă, s'a strecurat din mână ta, a celui năcăjit, în a deregătorului cutare, — lucrul merge ca și căruțul uns.

Așa e asta la noi, și așa e în în aproape toate țările, — așa e și în România.

Din România însă, vine o știre frumoasă și în privința asta. Inșiși funcționarii (deregătorii) țării, s'au ridicat acum cu o cerere către ministeriu, prin care îl roagă, să iee toate măsurile, aducându-se o lege în privința asta, care se oprească cu cea mai mare asprime, pedepsind fără cruțare, pe orice deregător de obște, care primește „cinste“, bacșis, dela cetățenii cari au de lucru cu oficiul său!

Mindria lor de deregători ai statului român, cel de care azi lumea vorbește cu alita dreptă prețuire; a statului român ajuns la izvoare de bunăstare, care îi îngăduie a-și plăti cinstiți pe funcționarii sei, nu i lasă să mai sufere stările vechi, cind cetățenii se apropiau cu bacșis de cite un deregător, ca să le meargă lucrul mai repede!

Această cerere, înaintată de o parte de funcționari, de cei mai buni și mai alesi, — e spriginită de foile din Țară cu multă căldură și așa e nădejde ca însuși guvernul să iee în samă și să aducă legea ce se cere.

Funcționarii români își spriginesc de altfel cererea lor pe pilda vecinei Bulgaria, care are o lege de acest fel. Legea bulgară e isteț alcătuită. Ea spune: Deregătorul care ajunge la avere, ce nu stă în măsură cu venitul său, cu plata sa, sau cheltuiește bălător la ochi de mult față de venitele slujbei sale, — va fi chemat de mai marii sei să dovedească, de unde are acel mare spor de avere sau de venite? În două luni de zile trebuie se facă dovadă și de n'o face, ori nu poate adevări, că pe căi cinstite a ajuns la acea avere, — el va fi scos din slujbă. Celce ar aduce înainte dovezi mincinoase, va fi aspru pedepsit în bani. Iar averea dovedită ca cîștigată pe căi nele-

gluite, i-se ia și trece în averea statului.

Mișcarea unui însemnat număr de funcționari din România, de a se aduce și la ei o astfel de lege, e semn de gândire, și de simțire tot mai sănătoasă, tot mai înaltă.

Pe la noi lumea ar rîde de o astfel de cerere.

Cum se abonează

„LIBERTATEA“

cu adausele ei:

„Foaia Interesantă“

„Bobîrnaci“ și

„Spicuirile Economice“.

Prețul regulat al foii „Libertatea“ cu toate adausele sale, este 10 cor. pe an, 5 cor. pe jumătate de an. Cu atît o plătesc casinele, hotelurile, băncile, cărțurarii, negustorii și toți inteligenții cu prindere.

Economilor

le facem însă următoarele prețuri scăzute:

Pentru 5 cor. pe an (sau 2 cor. 50 fil. pe jumătate de an), li-se trimite „Libertatea“ cu „Foaia Interesantă.“

Mai punînd 1 cor., așadar pentru 6 cor. pe an (sau 3 cor. pe jumătate de an), li-se dă: „Libertatea“, „Foaia Interesantă“ și foaia de glume „Bobîrnaci“, — întocmită de istețul Haralamb Călbămar, cel mai bun scriitor glumeș azi la noi.

— **Tuturor abonaților apoi, și celor ce trimit 5 cor., și celor ce trimit 6 cor., le dăm, pe de-asupra, de cinste, în fiecare lună o broșură (cărțică) economică, „Spicuirile Economice“, — de tot 12 cărțicele pe an, cu articli și povește economice!**

Mai ieftin de așa

putem da foile numai celor ce abonează (trimit plata) pentru 5 ori mai multe rînduri de foi pe o adresă. Acestora le dăm:

5 ex. „Libertatea“ cu 5 „Foi Interesante“, fără foaia de glume, în loc de 25 cor., cu 22 cor. pe an (11 cor. pe jumătate de an). Sau:

5 ex. „Libertatea“ cu 5 „Foi Interesante“, și 5 „Bobîrnaci“, în loc de 30 cor. cu 25 cor. pe an, sau 12 cor. 50 pe jumătate de an.

Și „Spicuirile Economice“ pe de-asupra.

Numai „Foi Interesante“

fără „Libertate“ și celelalte, încă trimitem, dar cel puțin 10 (zece) la un loc. De pildă pentru grupa de copii dela școala de repetiție, pentru tineretul corului sau pentru tinerimea din o uliță, din o vecinătate, cere unul singur 10—20—30 „Foi Interesante“. Ele merg toate la el și el le împarte abonaților, ori vin aceia după ele. De fiecare „Foaie Interesantă“ trimitem 1 cor. (pentru 10 foi, 10 cor. pe jumătate de an 5 cor.) și le capătă în toată săptămîna un an de zile!

Faceti-vă, dragi Români, cari azi știți cetli, apostoli ai răspîndirii în acest fel al cetitului prin sate, — de vreți cu adevărat binele acestui neam!

NOUȚĂȚI

Sărbări la Comloșul mare.

— Sub patronajul agenturii „Asociațiunii“ din Comloșul Mare cu concursul prețios al dlui Vasile Goldiș, al corului seminarial al teologilor și pedagogilor din Arad, a corului mixt gr. ort. român din B. Comloș, a tinerimei studioase și a inteligenței din loc, se aranjază Marți, — ziua și sara de sfîntul Ion, — (7 Ianuarie v. 1914) următoarele festivități închinete Eroului nostru național Aurel Vlaicu. 1. La liturgie dela „Sfînt“... cîntă corul sem. din Arad 2. După sf. liturgie: sfîntirea steagului Aurel Vlaicu. 3. „Prorocul“, de Trifon Lușgojan, cîntă corul seminarial.

După amiază: La orele 2^{1/2}, în localul Agent. „Astra“ se ține șezătoarea literară cu desvălire a portretului lui Vlaicu-Goga.

Dl Vasile Goldiș va vorbi despre „Rolul păturilor de jos ale poporului în istorie“. Opera „Craii noi“, de Porumbescu se va executa de muzica lui Petru Bies, din Simicloșul-mare. Viața și moartea lui Aurel Vlaicu, de Dr. Ștefan Cioroian. —

Dezvălirea tabloului-portret a lui Vlaicu-Goga, desemnat de Teodor Bucurescu. Ramul, artistic lucrat, e făcut de sculptorul bănașan Iuliu Bosioc din Berliște. — „Pui de lei“ de Vidu, cîntă: corul gr. ort. român B. Comloș. „Vlaicu“ poezie de Maria Cunțan, decl. Vasile Medrea stud. teolog anul III. „Tu te duci bade sărace“, de Brediceanu, cîntă Simeon Bălan.

La orele 8 în localul Ospătării mari, se aranjază: teatru, concert și jocurile: „Călușerul“ și „Bătuta“ iar cu „Hora Carmen“, se începe jocul până la zori.

Felicitări de Anul nou, prin telegrafia fără drot. Directorul stațiunii telegrafice fără drot din Arlington (statul Virginia din America), a iscodit un fel cu totul nou de împărțit felicitările (gratulările) de Anul-nou. A dat de știre de cu vreme tuturor stațiunilor telegrafice de acest fel, că în 31 December, în presara de Anul-Nou, să nu închidă oficiul până la miezul-noptii, căci el la orele 12 din noapte doarește să trimită felicitarea de Anul-nou de o dată peste tot pămîntul, pe unde se află astfel de stațiuni de telegrafie nouă. Că vrea să vadă, cum de repede va fi prinsă acea telegramă în feluritele puncte de pe rotogolul pămîntului, cum și din largul apelor, pe corăbii, a căror mașini de telegrafie de aceasta sunt în toată bunăvremea în lucrare.

Așa a făcut. Cînd se bată ciasul ora 12 din noaptea de Anul nou, stațiunea americană din vorbă, a făcut să zboare pe aripile undelor nevăzute de aer, o caldă felicitare de Anul-nou în limbele engleză și franceză peste tot pămîntul și toate

stațiunile au prins'o îndată, avînd plăcută uimire de a primi felicitare de peste țări și mări, din locuri dela cari o scrisoare adusă cu cele mai repezi trenuri și cu cele mai iuși vapoare, abia își vine în 2 săptămîni bune!

Pășania minunată a unei epistole. — Protopopul din Seini (Sătmar) dl Berinde a povestit'o.

Senatului bisericesc din Seini i-s'a adresat o epistolă, carea cuprindea în sine ofertul (îmbiemîntul) de reparații al unui lemnar din loc, din Seini. Lemnarul și-a pus epistola la posta din Seini, a cărui numire ungurească e Szinérváralja. Poștariul luă epistola și, te miri cum, o puse între scrisorile pentru Bucovina și o trimise dară către Bucovina! Bucovenii au dat o mai departe la România, România a trimis-o în Bulgaria, de aci a apucat nenorocita epistolă către Sirbia, Muntenegru, Italia, Austria, Prusia, apoi prin Rusia. Mai pe urmă a ajuns în Siberia. Aci — precum s'a dovedit, — într'un oraș cu numele Seini — epistola a fost desfăcută și văzîndu-se în ea scrisoare românească, a fost trimisă iar în România, de aci prin Predeal a venit napoi în Ungaria și cu o întîrziere nu mai puțină de cît de 5 luni, de zile, a ajuns norocoasă la mîna adresatului în Seini Sătmarului.

Cine ar dori să vază epistola aceasta, care a făcut o călătorie așa de ciudată, numai pentru 6 fileri, să o ceară dela dl protopop Berinde.

Cuverta e neagră de ștampilele feluritelor poste dintr'altă țară.

Optzeci de morți la sărbătorearea Crăciunului. În orașul Calumet (Anglia) lucrătorii de băi (minerii) cari se aflau tocmai în grevă (ștraic), au arangeat și ei o sărbătoare de Crăciun, pe care s'o petrecă împreună, mîngăindu-se în năcăzul lor cel amar, de a trebui să aștepte Crăciunul și sărbătorile de după el, în lipsă simțitoare, fără cîștig. Se adunaseră multe sute de familii în sala mare a unei ospătării. Ei aduseseră cu ei și pe copilașii lor, cărora acasă nu le putea face unul fiecare „pom de Crăciun.“ Aci li s'a făcut un pom mare tuturor. Cînd s'a aprins pomul și lumea a fost chemată să între să-l vază, — cineva, fără nici un temei de altfel, a strigat odată:

— Foc! Foc!

O spaimă nebună a cuprins pe toți cei din sală, aproape toți părinții cu cite un copil de mână ori în brațe iute au dat năvală asupra ușilor, dar acela fuseră închise, ca să nu între și de cei nechemaji, — și așa mulțimea n'a putut ajunge la largul după care se străduia.

În imbulzeala cea mare au fost striviți în picioare optzeci de oameni, mai ales copii și femei,

cari și-au dat sufletul acolo în învâlmășală, sub pomul de Crăciun, care i a chemat nu se admire aștepta luminițe frumos arzătoare pe ramurile lui, ci să stingă 80 de luminițe a alor 80 de vieți nevinovate, chiar în sara de Crăciun!

Presara de Anul-Nou la Orăștie. Atragem de nou laarea aminte a publicului român din Orăștie, asupra preserii de Anul-nou, care va fi frumos sărbătită prin convenirea socială ce o aranjează Reuniunea româna de cîntări din Orăștie în sala dela Hotel-Central, unde se va juca o drăguță piesă teatrală, să va cînta, va fi tombolă și pe urmă joc.

Petrecheri.

— Societatea română de cîntări și muzică din Caransebeș aranjază Marți în seara de Sîn-Văsii în sala hotelului »Pomul Verde« un concert împreună cu dans.

Numărul de față al „Libertății” merge numai singur, fără adausele obicinuite, căci căzînd sfintele sărbători ale Crăciunului în mijlocul săptămîinii de față, ne-a fost peste puțină a scoate și „Libertatea” și adausele sale. Pe viitor vor ieși iarăși regulat și adausele.

Foc mare a fost în 8 Ianuar în Viena, în strada Mariahilferstrasse, arzînd magazinul de filme Gaumont, o casă mare cu 5 rînduri! Focarii ieșiți de grabă la fața locului s'au apucat cu putere mare de stîns, — și au și biruit a stingeni focul și a nu lăsa să prindă mai departe. Durere, cînd au cercetat pagubele, au aflat în lăuntru două fete, ce erau funcționare acolo, arse scrum. Focul le-a apucat în cancelaria unde lucrau, acolo înecate de fum, au căzut leșinate și au ars de vii.

„Calendarul Național” pe 1914, căutîndu-se foarte tare, după ce ni se găsește toate cele tipărite (40.000), am tras un alt rînd de 10.000 exemplare, cu cari vom putea întîmpina toate cererile ce ni se fac. Vineri-Sîmbătă după Anul-nou, începe trimiterea Calendarelor nou tipărite.

Cei ce doresc a avea prea frumosul Calendar, să-l ceară de grab, până mai avem.

Căsătorii între copii. În toate statele Europei legi aspre opresc căsătoria tinerilor înainte de vreme, — ca fiind stricătioasă dezvoltării lor trupesti și coacerii, la care trebuie lăsat se ajungă trupul tiner, înainte de căsătorie. Totuși statisticile (numărătoare a tot felul de stări și fapte printre oameni) feluritelor țări, ne arată că chiar în state înaintate, culte, se fac abateri, încă multe, dela prescisele legii în acest punct. Așa de pildă, o statistică mai nouă despre feluritele stări de lucruri din Germania, arată, că în anul 1912, au fost trecuți printre „bărbații însurați” un băiețandru de abia 15 ani, 15 inși de cîte 16 ani, iar de cîte 16—17 ani și mai mulți. Fete de 15 ani au fost măritate 65, ba printre ele s'a găsit una deja vîduvă! Nevestuice de 16 ani au fost 528, dintre cari 10 văduve și una „despărțită”. Vîrsta de 17 ani e apoi mai bogată în însurați: „Bărbați” de 17 ani s'au aflat 62, iar fete 2944. Unul din tinerii soți era deja vîduv la vîrsta de 17 ani, iar neveste de 17 ani văduve 32 și 3 despărțite.

E interesant a băga de seamă faptul, că cu cît mergem în cercetarea anilor mai sus, (așadar vîrsta de 18 19 20 de ani), cu atît e numărul căsătoriilor mai mare, dar și numărul despărțirilor mai mare! Între soții căsătoriți la vîrsta de 18 ani, s'au aflat 141 despărțiri. Și așa mai departe.

Abonații cu pachetelele

(cari capătă cîte 5-10-20 foi la un loc) mai primesc numai numărul de față și cel viitor, — apoi trimiterea se oprește, dacă până atunci nu au trimis plata înainte pe 1914.

Convocător. Stimații membri ai „Reuniunii de cîntare și cîntări a economilor și meseriașilor din Alba-Iulia” prin această sunt rugați, să binevoiască a lua parte la

adunarea generală ordinară, care se va ținea Duminică în 25. Ianuarie n. 1914, d. a. la 3 ore în sala „Reuniunii”, cu următorul Program: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul secretarului; 3. Raportul Țăsarului; 4. Alegerea de președinte; 5. Intregirea comitetului; 6. Eventuale propuneri,

Alba-Iulia la 29. Decembrie n. 1913.

Ioanichie Mărgineanu Dr. Ioan Pop, secretar v. președinte.

— Mult Stimaților mei oaspeți și cunoscuți, le doresc An-nou fericit. Schulmeister Gábor, hotel „Central”.

An nou fericit! Vă poftesc tuturor mușteriiilor mei.

Rog a mă onora și pe viitor iarăși cu bunul Domniilor voastre sprijin. Cu stimă Petru G. Russa m. pantofar, Orăștie vis-a vis de Spitalul militar. (1185) 1-1

An nou fericit dorește fabrica „Berson” tuturor acelora, cari poartă călcîiele de gumă „Berson”. Atragem atenția publicului, asupra călîndarului de buzunar — edal din partea acelei fabrici — care-l poate primi ori cine gratis dela pantofarul său, sau dela neguțătorul de articli de pei. (1184) 1-1

Premiile revistei

„LUCEAFĂRUL”

Cu numărul dela 1 Ianuarie 1914 deschidem un nou abonament la revista „Luceafărul”. Ca în trecut, administrația revistei ofere și de data aceasta însemnate favoruri celor, cari plătesc abonamentul pe 1 an, sau 6 luni de zile, — până la 1 Februarie 1914.

Premiile-favoruri ce le oferim sunt pentru cei-ce ne vor trimite abonamentul pe un an întreg:

1. Oct. Goga: „Insemnările unui trecător” (sau G. Murnu: „Mlada”, sau I. Agibiceanu: „Arhanghelii”, roman).

2. Oct. C. Tăslăuanu: „Informații literare”.

3. O. Goga: „Poezii” (prem. de Academia română).

4. Elena Farago: „Versuri”.

5. 7 tablouri-stampe în colori, de pictori italieni (sau 8 tablouri-stampe de N. Grigorescu).

În afară de aceste premii vor primi scoarțele pe 1912 cu prețul

de 1 cor. 50 de bani în loc de 2 cor. 40 bani (trimitînd prețul lor deodată cu abonamentul).

Cei ce ne vor trimite, până la 1 Februarie, abonamentul pe 6 luni au dreptul la 1 dintre premiile înșirate.

Pentru expediția premiilor să se trimită 70 bani (România 1 leu).

Cei ce ne vor face 4 abonamente pe 6 luni (plătite înainte) vor primi în afară de premiile înșirate (ce li se cuvin și abonaților, dacă trimit abonamentul până la 1 Februarie) — și colecția revistei noastre pe 1912 gratuit.

Abonamentul:

Ediție simplă

În Austro-Ungaria:

1 an 20 cor., 6 luni 10 cor.

Pentru preoți, învățători și studenți:

1 an 16 cor., 6 luni 8 cor.

În România și străinătate:

1 an 26 cor., 6 luni 13 cor.

Ediția de lux

În Austro-Ungaria:

1 an 26 cor., 6 luni 13 cor.

În România și străinătate:

1 an 32 cor., 6 luni 16 cor.

Revista „Luceafărul” va introduce pentru anul 1914 însemnate îmbunătățiri, cari se vor anunța în numărul viitor.

Admin. revistei „Luceafărul” Sibiu (Nagyszeben).

(1189) 1-3

Planuri de zidiri!

Subscrisul, făcînd cu bine examenul de subarhitect-intreprinzător de zidiri, înaintea comisiei examinătoare din ministerul de comerț din Budapesta, primind Testimoniu oficios despre succesul examenului, —

mă înștiințez prin această onoraturii publice din loc și jur, că primesc să pregătesc planuri de case și edificii economice, lucrate cu gust, și cu prețuri moderate.

Tot eu primesc și executarea lor, zidirea, pe lingă răspundere.

Ilie Ciurdăresc,

subarhitect-intreprinzător de zidiri, Orăștie (str. Lungă 26).

Crîsmă și local de boltă

se află de dat în arîndă în comuna Cioara (com. Alba-inf.). Are 4 odăi, pivniță, șură, grajd, șopru, grădină, etc. — La caz de înțelegere, le și vînd.

Simu Nicol. I. Constantin

(1165) 3-3 Alsócsóra p. ũ.

CASĂ DE VÎNZARE

O casă nouă, coperită cu țiglă, cu 3 încăperi, șură de zid, fîntînă, grădină cu pomărie, e de vînzare din mîna liberă. — Mai de aproape a se informa la proprietarul

Zaharie Ilie lui Dănilă

econom Căstau

Kasztó, a. p. Szászváros.

(1168) 2-3

Caut un candidat de avocat.

Dr. Ștefan Rozvány

dvoc. r

1182 (1-2).

Maros-Ilye

Casă de vînzare.

Subscrisul imi fac vînzătoare din mîna liberă casa mea aflătoare în ulița lungă (Mahala) din Orăștie, No. 60; are șură, grajd grătină

Pentru preț să se facă întrebară în casă (1187) 1-1

Cautam arîndatori pentru hotelul „Hebe” și hotelul Central,

la băile din Singeorgiul-român, pentru anul 1914, eventual și pentru timp mai îndelungat.

Reflectanții să-și înainteze ofertele directorului nostru executiv Dr. Alexandru Pop avocat în Rodna veche (Ó adna).

„HEBE”

societate pe acții Sî georgiul-român (Órah-z'ntgyö-gy).

(1181) 1-3

Sz. 983/913. Kig.

Publicațiune de licitație.

Subscrisa primărie comunală aduce la cunoștința publică, cumcă moara comunală cu 2 roți a comunei Berény (Beriu) se exarendează în 21 Ianuarie 1914 a. m., la 9 ore, prin licitațiune publică, care se va ținea în cancelaria notarială a notariatului Berény, pe timpul dela 21 Ianuarie 1914 — 31 Decembre 1919.

Prețul strigării ca arîndă anuală 1200 cor.

Licitanții înainte de licitațiune au de a depune vadiu de 10% după prețul strigării, iar arîndatorul la finea licitațiunii are de a depune încă cautiune sau în bani gata, sau în libel de depunere în valoare de 400 coroane.

Celelalte condițiuni se pot vedea în oarele oficioase în cancelaria notarială.

Berény, la 5 Ianuarie 1914.

Damian Rusand Iosif notar. (1180) 1-2 primar.

Esarendare de pășune.

Oficiul parochial ev. din Mercurea (Erd. Szerdahely) comit. Sibiiului, esarendează pășunatul ei în mărime de circa 430 jugăre pe timp de 6 ani și anume: din 1 Ianuarie 1914 până în 31 Decembre 1919. Prețul strigării 3800 cor, iar vadiu 380 cor Licitatiunea va avea loc Sîmbătă, în 24 Ianuarie a. e., la 10 1/2 ore a m., în cancelaria primăriei comunale. Condițiunile de esarendare să se vedea la oficiul parochial din Mercurea. (1186) 1-2

Mercurea, în 6 Ianuarie 1914.

Prezbiteriul evanghelic.

Anunț.

Un local de prăvălie în piața orașului Szászsebes să poate închiria imediat de către vr'un negustor român, în condițiuni favorabile, putînd conta la sprijinul tuturor românilor din oraș și cerc, fiind singura prăvălie românească.

Szászsebes, 18/31 Dec. 1913.

Proprietar:

1179 (2-3) Protopresbiteratul gr.-or.

De vînzare

în Strada-de-mijloc Nr. 2. (în casele Jellmann):

- 2 garnituri mobile, îmbrăcate în mătasă, pentru salon;
- 1 stilp de maiolica (Majolika-Ständer);
- 1 etajeră de maiolica;
- 1 oglindă mare;
- Diferite chipuri în ramă;
- 1 casetă, tacimuri pentru 12 persoane, din argint curat;
- 1 trăsură pentru copii, nouă cu roate de gumă;
- 1 vană pentru copii, de tinichea;
- 1 termofor pentru dus vip-tel (Thermophor Speisenträger);
- 5 felinare de părete, cu 2 și 3 brațe.
- 1 concert-gramofon „Melodia”, cu 60 plăci (1177) 2-2

Nr. 1398/913.

Licitațiune.

Comuna Sztrugár din comitatul Szeben (cerc: Szászsebes) vinde prin licitațiune publică, care se va ținea în 18 Ianuarie st. n. 1914 la 10 oare dimineața în cancelaria notarială din Sztrugár — 371 fire de gorun dela tulpină din pădurea „Fața Lomanului.

Aceste 371 fire de gorun, conform prețurii făcute de Oficiul silvanal, conțin 172 m³ lemne de clădit (folos) și 628 m³ lemne de foc.

Prețul strigării este 4667 cor. adecă patru mii șase sute șaiszeci și șapte de coroane.

Vadiul e de 10% a prețului de strigare sau 467 cor.

Până la începerea licitațiunii verbale, se primesc și ofertele închise provăzute cu vadiul sau amintit, înzestrate cu timbru de 1 cor. și cu declarația oferentului, că cunoaște condițiunile de licitare și se conformează aceluia.

Postoferte nu se primesc.

Datele prețurii precum și condițiunile de licitare se pot vedea în decursul oarelor oficiale până la ziua licitării în cancelaria notarială din Sztrugár și în cancelaria Oficiului silvanal cercual reg. ung. din Szászsebes.

Sztrugár la 26 Decembrie 1913.

Primăria comunală

1178 (2-2)

Mijloc sigur de trai

va dobîndi acela, care mi va cumpăra crișma și prăvălia cu circulație anuală de circa 55 până la 60 000 cor. — Situație favorabilă. Linia Hațeg-Căransebeș.

Adresa la Administrația foii noastre.

(1176) 2-10

Publicațiune**de Licitațiune minuendă.**

Pe baza decizului judecătorei cercuale din Orăștie adus în 15 Nov. 1913, sub Nr. 1912 Ó 209/20 sunt plenipotențiat a da pe 6 ani succesivi în arîndă imobilele de sub nr.ii 58 și 589 a cărții funduare din Orăștie, și nr. 76 a cărții funduare din Geoagiul-de-jos.

Doritorii de exarîndare sunt provocați ca pe baza cerinței actelor private, ofertele să și le trimită în termen de 30 zile dela apariția acestei publicațiuni.

Ofertele se pot referi și la toate imobilele sau și numai la cite unul din imobile, eventual și la unele calcături. Deodată cu ofertul e a se trimite și vadiul, 5% din suma promisă.

Pentru vadiu primesc și libele de depunere dela băncile din loc.

Imi susțin dreptul, ca să-mi aleg dintre oferte pe acel care mi-se va părea mai favorabil, sau să le abandoz pe toate publicînd altă licitație minuendă.

E de considerat la eventualele oferte și aceia, ca jumătate din arîndă e a se plăti la subscrierea contractului și această sumă se va considera ca rata ultimă a arîndei, sau se va socoti pentru eventualele pagube făcute. Arînda anuală e a se plăti în două rate și anume: în 1 April și 1 Octobrie.

Neglijarea ori căreia rate va trage în urma ei scadența în 1 Octobrie a aceluia an, cînd anume arîndașul fără nici o abdicare e dator a părăsi locul esarîndat.

Imi susțin dreptul de abdicare în ori și eare 1 April — fără să pot fi deobligat la orice îndatorire de desdăunare — în care caz arînda se sfîrșește la 1 Octobrie următor.

Pentru locurile cari sunt sămănate deja e a se plăti de jugărul cat. 50 cor.

Predarea resp. preluarea arîndelor trebuie să se facă momentan ori cel mult până la 1 April.

Sigismund Schul

ca curatorul de sequestru al lăsmîntului lui Dr. Victor Schul.

(1176) 3-8

Călbeaza

la oi și vite mari, boi și vaci se vindecă numai prin medicina probată a apotecarului **SIMION ONICIU** din Abrud (Abrudbánya).

0 doză (porție) pentru o oaie costă 60 fileri.

0 doză (porție) pentru vite mari, 3 cor.

Onor. public e rugat, ca dintr'o comună să se unească mai mulți la comande, căci plata postei le vine așa mai ieftin. La comande peste 100 cor., jumătate din preț să se trimită înainte. Comande de probă nu se trimit mai puțin decît pentru 10 oi.

Comandele să pot face numai dela inventatorul medicinei:

SIMEON ONICIU,
apotecar în Abrud (Abrudbánya).

(1172) 3-5

Scrisori de mulțumită:

Medicina pentru călbează a primăo și am probașo, după cum să vede are efect. Totodată vă rog a-mi trimite acuma pentru o sută oi.

Idicele, la 10 Decembrie 1913.

Cu toată stima

MICHAIL COVRIG m. p.
prim. comunal.

St. Die apotecar! Medicina ce am comandașo de probă contra călbeșei la oi, am probașo și-am aflașo de bună, căci am tăiat din oi, m'am convins că călbeaza în ficat era moartă.

Te rog deci mai trimite-mi pentru 30 de oi.

Offenbaia, 28 Dec. 1913.

ION MLADIN m. p.
măcelar.

Deoarece cu leacul în contra călbeșei ce-am procurat dela Dooastră, am probat cu 10 oi, și dovedindu-se de foarte bună Am tăiat una după două săptămîni dela folosință și n'am mai găsit în ea decît 6 fire și în alta moartă, de aceea vă rog încă pentru 30 oi, cît mai în grabă.

Somostelke, 29 Dec. 1913.

IOAN FRÂNCU m. p., com.

St. Die. Mă rog a-mi trimite medicină de probă pentru călbează la 17 oi.

Homorod-Darocz, 30 Novemb. 1913.

GEORGE SERACU m. p.
Nr. 207.

Vă rog a-mi mai trimite medicină contra călbeșei, pentru 43 cor. 80 fl.

Homorod-Darocz, 14 Dec. 1913.

G. SERACU m. p.

Binevoști a-mi trimite medicina contra călbeșei pentru 55 oi.

Homorod-Darocz, 22 Dec 1913.

G. SERACU m. p.

Binevoști a-mi mai trimite din medicina contra călbeșei încă pentru 50 de oi.

Homorod-Darocz, 24 Dec. 1913.

G. SERACU m. p.

Vă rog binevoști a ne mai trimite pentru suma de 45 cor 60 fl. medicină contra călbeșei.

Homorod-Darocz, 27 Decr. 1913.

G. SERACU m. p.

St. Die! Medicina contra călbeșei, folosită pînă acum, a succes foarte bine. Medicina, precum se vede, are mare efect. Am tăiat din oiile la care le-am dat, în una nu am aflat nici un fir de călbează și ficatul ca de miel de frumos, cu toate că știu sigur că înainte de a folosi medicina a avut călbează destulă, în una însă a mai fost cîteva fire. Te rog mai trimite-mi pentru 15 oi.

Kozmatelke, 29 Dec. 1913.

NFAGOE ROȘCA m. p.
arîndator

Telegrama:

Se ne trimiți medicină și globuri pentru 508 oi.

O p o v a, (Toronto) XII-15 1913.

IOSIF CRIȘAN.

Vă rog a-mi trimite cu reînțoarcerea postei încă pentru o sută oi.

Idicele, Dec. 1913.

MIHAI COVRIG m. p.
prim. comun.

Înainte de a-ți procura

VIE,

VIN

altoi și plante de lux, în interesul d-tale cere catalogul nostru cel mai nou ilustrat, care pentru toți conține multe lucruri folositoare

Adresa punctuasă

SZÖCS SÁNDOR fia
szöcsoltvány-telep és bortermelő r. t.
BIHARDIÓSZEG

(1167 3-18)

MEDICII

recomandă ea foarte potrivit leac contra tusei

KAISER

Caramele

pectorale

cu cel „3 brazil”.

Milfoane de înși le folosesc în contra

TUSEI

răgușelei, a gutorialul, a flegmei și a tusei măgărești.

6100 de atestate autentice de not. publ., scrise de medici și particulari, garantează efectul sigur.

Sunt bonboane cu un gust foarte plăcut!

Se găesc în pachete de 20 și de 40 fileri, și în doze de 40 fileri:

în Orăștie la Apoteca N. VLAD (Demeter), în Dobra la Apoteca W. UNBERATH, și în alte apotece.

(1167) 7-18

AVIZ!

Drumul-țării Nr. 31 un

Subscrisul aduc la cunoștința Onor. public d n loc și jur. că mi-am deschis în ORĂȘTIE,

atelier de petrarie

În care voi executa tot felul de lucru din piatră, precum *cruci, trepte, margini de groapă și lespezi de cripte, etc* — de la cele mai simple până la cele mai fine, d n peatră tare de gresă, sau din peatră de trachit, cu un cuvânt ori-ce lucrare care aparține breslei petrăritului.

Rugînd onoratul public a mă onora cu comanda dumnealor, semnez

SIMION ȘTEF, maeștru petrar.

*Serviciu prompt! Prețuri moderate!
Tocile bune în toate mărimile se află totdeauna în depozit!*

Tot aci să primesc și 2 învățacei.

(1173) 2-3

VINURI

vechi și noi — de vindut

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), PETRU BENEA, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate* și pe lângă prețurile cele mai moderate!

Anul 1911. Vinuri vechi:

	Anul	1911	1912
Vin alb	— — —	82	62
Rizling	— — —	86	64
Roșu de Miniș	— 1 10	1 00	
Carbenet	— — —	1 15	

Anul 1913. Vinuri noi:

Vin alb	— — —	— 50
Rizling	— — —	— 52
Șiller	— — —	— 54

Rachie de trevere (comină) K. 1.60.
Rachie de comină, specialit. K. 2.20.

Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachiea să expedieze sub îngrijirea proprie, de la 50 litri în sus, cu rambursă. *Vase imprumutate pe timp de 2 luni.* Pentru calitatea vinului garantez:

(947) 21— PETRU BENEA,
proprietar de vii în Șiria Világos, (Arad m.)

ARDELEANA

institut de credit și economii în Orăștie.

Primește depuneri spre fructificare cu

5, 5¹/₂ și 6%

după mărimea sumei, termenul de abdicere și după natura depunerii.

Darea de interese după depuneri o plătește institutul.

(1109) 15—15

Direcțiunea.

Dacă toate le-ai cercat

dacă în toate te-ai înșelat, atunci cumpără-ți o sticlă de

SPIRT SĂRAT „HUNGARIA”

singurul adevărat și singurul care la expoziția din Paris a câștigat cel mai mare premiu: „Grand Prix Paris”.

Vînzător principal:

CORNEL DEMETER,
apotecar în Orăștie.

Se capătă și în prăvăliile mixte și în toate farmaciile din țară.

(1150) 7—26

CASSA DE PĂSTRARE (Reuniune) IN SĂLIȘTE

AVIZ

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște, primește depuneri spre fructificare

cu 5 și 5¹/₂ %

după mărimea sumei și termenul de abdicere.

Darea de interese o plătește institutul.

(1042) 25—40

DIRECȚIUNEA

Compactor român

executînd lucrări de compactorie, de la cele mai simple până la cele mai fine, — legături de cărți pentru biblioteci, broșuri, proto-coale pentru cancelarii, cărți de bănci legate în pinză, piele ori moleschin, trainic și fin, cu vignete simple ori aurite, —

— avem la Orăștie! Recomandăm celor ce au biblioteci private ori a societăților, să se adreseze pentru compactarea cărților din ele, dlui **Petru Ilieș**, compactor în Orăștie.

Cel mai vechiu și renumit

Cognac

este cel cu marca

Graf Keglevich St. utd.

(Succesorul I. Graf Keglevich)

PROMONTOR.

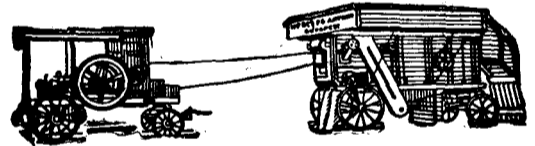
Premiat exclusiv cu **DIPLOME DE ONOARE** la numeroase Expoziții din țară și străinătate.

(1160) 6—6

„AGRICOLA”, Intreprin. de mașini agricole și motoare
BUDAPEST, V. Kőrall-utca 9.

Tofteful de uleiuri și ourele!

Ce e bun e și ieftin!

Ce e bun e și ieftin!

Tofteful de articoli tehnici!

Motoare de oleu brut originale șvediene și originale DIESEL, pentru instalațiuni de mori și pentru alte scopuri industriale. Motoare de benzin și oleu brut pentru garnituri de tralerat, cari funcționează în toată țara spre deplina îndestulare a cumpărătorilor.

Se află pururea în depozit!

Prețuri moderate! Condițiunile cele mai favorabile de solvire în rate pe mai mulți ani. Catalog de prețuri și deslușiri de specialitate se dau la cerere gratuit și franco.

(1136) 10—12

Correspondență românească!

CAPITAL SOCIAL Coroane 1,200.000.

Giro-Conto la „ALBINA”. — Postsparkassa ung. 29.349

Telefon Nr. 188

„Banca Generală de Asigurare” societate pe acții în Sibiu (Nagyszeben) — este:

Telefon Nr. 188

întîia și singura bancă de asigurare românească, înființată de băncile românești de împrumut din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunei: **Parteniu Cosma**, directorul-executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca Generală de Asigurare” face toffelul de asigurări în deosebire: asigurări contra pagubelor din foc și asig. asupra vieții în cele mai favorabile combinațiuni.

Asigurările se pot face la oricare bancă românească (Institut de credit), precum și la agenții și bărbaiții de încredere ai Societății. — Prospecte (îndrumări și lămuriri), tarife și informațiuni se dau gratis și îndată.

Persoanele cunoscute ca acțizatori buni și cu legături, pot fi primite ori-cînd în serviciul Societății.

„Banca Generală de Asigurare” dă lămuriri gratuite în ori-ce treburi de asigurare, fără deosebire că acele asigurări sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze la: „Banca Generală de Asigurare”, Centrala din Sibiu—Nagyszeben ori la Agenturile ei principale din Brașov (fil. „Albina”) și Arad (Józseffőherczeg-ut 1/a). în Orăștie la „ARDELEANA” (dl. Simion Dămian, funcționar).

25—16/1701